

competence should be understood not only as knowledge related to technical skills, but also as knowledge, that is more focused on the cognitive, social and emotional aspects of work and life in the digital environment.

The global pandemic, COVID-19, shook the world and has changed the way education is perceived. Whether it is virtual tutoring, video conferences, or online learning software, there has been a significant increase in usage of these tools since COVID-19. Many online learning platforms that are offering free access to them can be considered to be a gift of this global pandemic as they would destroy physical barriers for providing quality education to far away places. If online learning and teaching technology can be valuable here, why not make use of its full potential. Online learning is the future and will undoubtedly accompany, if not replace, traditional learning. What has been proved to be clear through this pandemic is the importance of transmitting knowledge across borders, companies, and all parts of the society. If online learning technology can play a role here, it is incumbent for all of us to explore its full potential.

Literature

1. https://www.researchgate.net/publication/318449152_Determinants_of_Internet_Skills_Uses_and_Outcomes_A_Systematic_Review_of_the_Second-_and_Third-Level_Digital_Divide
2. <https://edtechhub.org/edtech-and-covid-19-10-things-to-know/>

Подворчан Алла Зеновіївна – наукова співробітниця відділу організації наукової роботи Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

НАУКОВА МОВНА КУЛЬТУРА – ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ЮРИСТА

Культура є складним і багатогранним явищем, і поза людиною воно існувати не може. Освічена людина повинна не тільки володіти дисциплінарними знаннями, але і бути готовою до широкого сприйняття світу, до його розуміння на основі поваги до людської особистості. Становлення і розвиток людини-особистості – найважливіше завдання культури й освіти.

Професійна мова юриста – це основа його ділової компетенції. Юридична практика сприяє виникненню умов, що вимагають прийняття відповідного рішення у процесі міжособистісної взаємодії, тому розвиток мови у правознавців є необхідною умовою розвитку професійних навичок. У своїй діяльності юристу необхідно не тільки професійно-грамотно ставитися до роботи, але й прекрасно володіти нормами сучасної української літературної мови, оскільки йому, за родом занять, доводиться бути в ролі оратора і пропагандиста законів і правових знань, грамотно оформляти ділові

процесуальні документи, а також вмiти застосовувати свiй досвiд i знання на користь конкретного клiєнта.

Мова юриста, як будь-яка iнша професiйна мова, вiдрiзняється певними особливостями, що дозволяють виявити в ораторi саме юриста. Але при цьому варто зазначити, що якiсно володiти юридичною промовою може лише досвiдчений i квалiфiкований юрист, який є компетентним як у сферi юриспруденцiї, так i в iнших сферах суспiльного життя.

Основними особливостями юридичної мови є такi:

- Мова юриста передає слухачам певнi знання, кориснi для нього, i сприяє поступовому переходу їх у переконання.
- Юридична мова вчить, виховує, вимовляється з метою впливу на слухача i аудиторiю, на їх думки, iнтереси, настрої, почуття i поведiнку.
- Щоб досягти мети свого виступу, юрист повинен володiти високою мовною i розумовою культурою. Юридична мова повинна мати науковий змiст, вiдповiдати правовим нормам.
- Iдеальна мова юриста за формою – логiчна, яскрава, образна.
- Юрист повинен володiти вмiнням вправно зв'язувати змiст сказаного з життям, брати до уваги запити i стан аудиторiї, ефективно користуватися мовними засобами виразностi (iнтонацiя, наголос, паузи i т. п.).

Кiнцевий успiх вступу юриста i його мови буде залежати вiд його професiйного досвiду, знань, володiння матерiалом, щиростi, витримки, самовладання, вмiння правильно ззовнi виражати свої почуття.

Юрист повинен бути людиною, яка бездоганно володiє нормами лiтературної мови. Правнику довiряють, оскiльки вiн щодня має справу з найрiзноманiтнiшими явищами життя, i цi явища вiн повинен правильно оцiнити, прийняти по ним потрiбне рiшення i переконати в правильностi своєї точки зору людей, якi звертаються до нього. Порушення юристом мовних норм може викликати негативну реакцiю з боку співрозмовникiв.

Отже, мова – це професiйна зброя юриста. I питання культури мови майбутнього правоохоронця пiднимаються самим життям, практичною необхідностю. Обов'язок юриста – висловлювати свої думки професiйно i грамотно, вiдповiдно до норм української лiтературної мови, що пiдкреслюється високим i вiдповiдальним статусом права.

Юридична освiта розглядається як складова гуманiтарної освiти, метою i результатом якого є всебiчно розвинена особистiсть. Культура мовлення є однiєю iз складових частин правової культури. Майбутнiй юрист, безумовно, повинен вмiти логiчно, правильно, грамотно, аргументовано i зрозумiло будувати усне мовлення. Багато правникiв зiзнаються в тому, що вони вникають у суть проблеми, забуваючи про грамотнiсть тексту. Тому можна зустрiти в їхнiх справах рiзного роду помилки. Часто допускаються не лише юридичнi, але i мовнi, граматичнi, орфографiчнi, пунктуацiйнi помилки. У промовi юристiв навiть трапляються просторiчнi слова i вирази.

Мовний алогiзм – це суперечливiсть висловлювання, вiдсутнiсть логiчного зв'язку мiж частинами висловлювання, непослiдовнiсть,

нелогічність мови та інші логічні похибки. Наприклад, у такому реченні: «Після обстеження, хворі направляються на лікування за місцем проживання». Таке речення має подвійний сенс, значення, тому що важко зрозуміти, чи самі хворі вирішують продовжити лікування або їх хтось направляє.

Досягненню професійної ясності у мові майбутнього юриста можуть сприяти глибокі знання матеріалу, чіткість композиції мови, а також логічність викладу. Крім того, професійна мова юриста повинна рясніти переконливістю наведених аргументів. Переважно неясність мови пояснюється низькою культурою мислення і нечітким знанням матеріалів справи. Найчастіше мова стає незрозумілою через використання запозичених іноземних слів, словосполучень і спеціалізованих термінів, наприклад, «моєму підзахисному інкримінується ...» і т.д. Отже, юрист повинен бути вкрай точним у своїх словах, як при вираженні норм права, позначення дій обвинуваченого, так і при обґрунтуванні кваліфікації злочину.

Найважливішою якістю мови, що визначає її ефективність, є правильність, що припускає дотримання загальноприйнятих норм української літературної мови.

Лаконічність мови досягається точним вираженням думок, наявністю чітких формулювань, відсутністю зайвих слів, що не несуть інформації, відсутністю багатослів'я і зайвих, недоречних думок.

Варто зазначити, що іноді при спілкуванні з юристом у співрозмовника спочатку виникає психологічний бар'єр, тому розвиток мови правника є необхідною умовою успішної комунікації. Адже від того, наскільки правильна мова у юриста, буде залежати подолання цього бар'єру. Можна сказати, що найкращим методом тут є висловлення свого схвалення співрозмовника і очікування позитивної реакції з його боку. Адже згода – це бажане явище, яке не містить елементи конфлікту. Саме тому напруга має бути знята за допомогою грамотної культури мовлення юриста.

Негативний фактор – це безпосередня настороженість, яка означає виникнення бар'єрів. Коли співрозмовник почує, що ви згодні з ним, з його точкою зору, він сприйме це як успіх. Частота згод такого роду закріплює стиль спілкування. Сталість згоди створить у співрозмовника стан задоволеності діями – як своїми, так і вашими.

Отже, мова, слово, мовлення, мовна культура займають особливе місце у професійній діяльності юриста. Головне завдання грамотного професійного мовлення юриста – це вміння ясно сформулювати свою думку, вміти здійснювати основні мовленнєві функції, уникати монотонності у промові, висловлюватися виразно, а ще це і правильний тон розмови, інтонація. Культурна мова майбутнього юриста повинна відрізнятися багатством словника, різноманітністю граматичних конструкцій, художньою виразністю, логічною стрункістю. Правильність мови виховується у процесі навчання мови.

Досвід історичного розвитку понять «культура», «культура поведінки», «мовна культура» показує, що мовна культура особистості є найважливішим показником його загальної культури. Тому, розвиваючи мовну культуру, ми тим самим впливаємо і на загальну культуру особистості.

Підсумовуючи, можна сказати про те, що одним із головних завдань викладача закладу вищої освіти є виховання високоосвіченої особистості, одним із критеріїв якої буде виховання високої мовної культури майбутнього юриста.

Поповський Анатолій Михайлович – професор, доктор філологічних наук, професор кафедри українознавства та іноземних мов факультету підготовки фахівців для підрозділів стратегічних розслідувань Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

НА СТОРОЖІ РІДНОГО СЛОВА

Мова – то цілюще народне джерело, і хто не припадає до нього вустами, той сам всихає від спраги.

Батьківщина – це твоє рідне слово. Знай, бережи, збагачуй велике духовне надбання свого народу - рідну українську мову. Це - мова великого народу, великої культури.

Любов до Батьківщини неможлива без любові до рідного слова. Тільки той може осягти своїм розумом і серцем красу, велич і могутність Батьківщини, хто збагнув відтінки і пахощі рідного слова, хто дорожить ним, як честю рідної матері, як колискою, як добрим ім'ям своєї родини. Людина, яка не любить мови рідної матері, якій нічого не промовляє рідне слово, - це людина без роду й племені.

Василь Сухомлинський

Скільки існує український народ, стільки й точиться жорстока боротьба не тільки за право повнокровного розвитку української мови на різних історичних етапах тривалої колонізації тих країн, під владою яких